

Latweefchii Awises.

Nr. 50.

Zettortdeena 13. Dezember

1856.

Awischu-sinna s.

Pee Rihgas 4ta Dezemberi starp 4 un
5 walkarä leddus Daugawa sahzis eet, un
no fallahm malku un balkus aissnessis. Nakti
leddus apstahjees, bet ir 6. Dez. wehl ne
warrejuschi kluht pahr Daugawu. Pee Tel-
w as attal eet pahr tiltu. — — Pee Nisch e-
gorodas Wolgas leeluppe bijis iszirfts zelsch
kur ar plohestu gahjuschi. 2tra Novemberi
Graws Orlowas ar plohestu nahjis no ween as
puffes un pilns plohests attal nahjis no ohtras
puffes prettim. Par paschu widdu buhdameem
leddus sahzis eet un abbus plohestus aissnessis.
Subtijuschi laiwu paakkal, bet laiwu nogrim-
muse un zilwelki ar moekahm isglaahbuschees.
Tad 6 wihti gaddijuschees, kas ar masu laiwu
gan pa uhdeni, gan to pahr leddu willdami,
Grawu Orlowu isglaahbuschi. Tohs 2 ploh-
stus tikkai us puksnakti un ohtra deenä war-
rejuschi ispestiht. — — Kaut gan wissi wal-
dineeki Schweizerem to padohmu dohd,
lai atlaisch tohs Neischatelles zeetumneekus,
tad schee tomehr ne klausu un wehl turrahs
prettim. Bernes pilstatä dumpis iszehlees,
bet tad sahkuschi schaut un atwedduschi leelu-
gabbalu, tad to fawaldijuschi. — — Arri
Sizilias falla ne tahlu no Palermas pilsta
taahdi, kas zaur Neapeles Kehnina schehla-
stibu no zeetumia atlaisti samuffinajuschi zit-
tus, islaupijuschi kahdu zeemu, dilischanei
us zetta uskrittuschi un wehl klahdumpi grib-
bejuschi zelt, bet pahrs rohtes saldatu tohs
panehmuschi un teefas nowredduschi. — —
Neapeles Kehninsch munsterejis saldatus; te
isfreen jauns saldahts no pulka un ar bao-
netti durr pehz sawu Kehnianu, bet fedlus
trahpijis! Kehninsch itt meerigi palizzis pee

munstureschanas, bet laudis ar leelu gawile-
schamu gawilejuschi ka Deewos mihto waldineeku
pasargajis. Slepkaiva teefas nodohs un
pelniitu algu gan dabbuhs par tahlu breesmi-
gu grehku! — — Spanjeru semme tik
aplam dahrgi laiti, ka Madritē par 1 mahr-
zinu maises matxa 18 kap. fudraba. Kai
Deenos irr scheligs! — — Parisē nu gan
fanahks pehz svehtkeem tee waldineeku weet-
neeki, kas to meera-derribu faderrejuschi un ar
labbu gan isbeigs to leetu par teem jauneem
Turku rohbescheem un ka Calenderu kuggi un
Eistreileru saldati is-eet no tahn weetahm,
kur tee prett to meera-derribu wehl palikkus-
chi. — — Sprantsche em Alshires semme
ar Kabillescheem kalnds un smilschu tuksne-
schds ar ween wehl jakauijahs; tur jo gruhti
karroht tahlā karestā un tukschā semme; tur
saldateem ihsta skohla, kur karra tohp is-
mahziti. Sprantschi weenu eenaidneeku roh-
kas bij dabbujuschi un tam nu bij jarakhdā tur
eenaidneeku lehgeris. Tad nu saldateem 2 deen-
nas un naktis bij ja-eet pa tuksnesi bes kahdas
uhdens lahsites padsertees, kamehr eenaidneekus
usgahjuschi; tad labbi iskahwuschees tohs
uswarrejuschi un teem panehmuschi lohpu un
firgu pulku. — — Sprantschi un Calenderi
nu suhta karra-kuggus us Kinas semmi, kur
tas leelais dumpis. Warr buht palihdsehs
teem kas tur pee kristigas tizzibas turrahs, to
dumpi meerinahd un tad tur eetaisihis leelu an-
deli. — No Asias isskahstifchanas sinneet, ka
Japanas fallas Eiropeeri ne drihkst nahkt;
bet nu laffam Awises, ka ar labbu un launu
ir tur Calenderi gribb eetaisitees. 26. Sep-
temberi Calenderu karra-kuggu saldati gribbe-
juschi Nangasakas pilstatä ee-eet. Pulks Ja-
paneru laitwas teem to gribbejuscas aislegt,

bet Calenderu dampkuggis tafs faspahrdijis un nu gahjuschi pa pilsatu. Gribbejuschi scho to pirk, bet prastijuschi tik aplam dahrgu mafsu, ka ne ko ne warrejuschi nospirk. — — Persereem nu isdeweess Erates pilsatu Awganistanā panemt, jebchū pilsatam palihgs no Dost-Muāmeda dehla nahzis. Pilsata Generals bishjees, ka Dosta dehls pilsatā eenahzis to no ammata nomettih; tadehk Persereem finau dewis: ja to gribboht taupiht, tad to pilsatu padohschoht. To Perseri apfoblijschees un nu pilsatā eegahjuschi. Tad ta blehdis! Par to nu Calenderi nikni, karri jaw fahkuschi un ar kuggeem no Indias atnahkuschi un usmettuschees us Ormuz-fallu kas Perseru juheras-lihkuma paschā esahkumā. Mo turrenes tad gribb dohtees us Perseru semmi. Malaffees Asias issstahstischana, tad redseki ka buhs gruhti deesgan tahdā tukschā semme karru west. — — Thru semmē taggad nomiris 67 gaddus wezs, tas wihrs ar wahrdi Mattew's, kas sawu muhschu ar to puhlejies sahtibas-beedribas eetaisht un pahrs milljonu zilweku pee sahtibas-beedribas irr peeweddiss. Lai siwehti dujs. — — London ē nabbaga laudis pa graffi ween naudu samettuschi us jaunu basnizu, un tik dauds fahnazis, ka nu taisa leelu basnizu. — — Nu skaidras sinnas par to skahdi ko semmes-trihzeschana 12. Oktobera nakti Kandias fallā padarrijuſe. Par wiflu fallu sagahuschees 10 tuhst. un 222 nammi, 517 zilw. nosisti un 605 stipri ewainoti. Kandias pilsatā fagruūschi 4 tuhst. 19 nammi, 473 zilweki ewainoti un nosisti. Tediadas pilsatā 2 tuhstosch nammi un 171 zilw. pagallam un Malewisā 950 nammi un 194 zilw. maitati! Tee zitti palikkuschi nabbagi bes jumta, bes maises! Ak tawu breeſmu!

S-3.

Leels austruma kuggis.

Ne tahlu no Londones pee Lehmes-uppes buhwe, — woi taisnaki runnahts — kalt taggad kuggi, par ko warren brihnojahs arri tahdi laudis, kas fenn eerasti leelus kuggus

redseht, um kas pasihst tohs wifseelakus ko libds schim ustaifija. Stahw tur un skattahs laudis ka us wehl ne redsetu ehmu, us milsenu-kuggi. Ne tur reds buhmeisterus un remmeschus tschaklus pee darba, kas ar leeleem balkeem andru leek un augstas branges zelt, — tur ne waid strahdneeki kas fwahrpstus dsenn lai resnus dehlus jeb plankas peenaglo pee brangehm ar kohku-wadscheem, — tur ne dsird ka wihi ar ahmereem dsihwo laitwu apdrihwe-dami, — ne ko no tahdahm leetahm ne reds ne dsird. Bet gan tur dsihwo damp-maschinuspehks, kas walda dselschu ahmurus, un schee kalt dselschu-stanges, resnus un garrus ka kuggu-mastes, — maschines tur sagreesch zellubeesas dselschu-plahtes aschi un bes leela dumpja un dsenn zaurumus zauri, itt ka dsihwotu ar papihru-gabbaleem, — tur dselschu dreibenki ar faveem tehraudu-greeschamajem nogresch garras skaidas no zeeteem dselschu welbohmeem, — tur dselschu ehwelu-maschines ehwele dselsi tilpatt ka snikkeris sawu dehli. Remmeschu weetā stahw kalleji. To wiflu kuggu ustaifa no dselsa, un tapehz wifsa falitschana arri zittada ne ka pee kohka-kugga. Schkehrschaun ne kahdas branges, bet tik ween ribbes garrinifki, ahrpuffe peeneedetas dselschu-plahtes trihsweerendel zella beesuma. Kuggis ka no itt pulka kastehm faliks. Dselschu plahtes zaur maschinehm lohka kahdā wihsē tik ween gribb, un plahtu tahdu irr gan kahdi desmits tuhstoschi, sagresti pehz modellu ta ka skrohderis sagreesch wadmallu woi skahrdneeks sagreesch baltu skahrdi. Zaurumus ko eedseñ faneedeschanas deht, faneede ar isruhditahm dselschu bultahm. Waijadsehs kahdu trihs tuhstosch reis tuhstoschu bultu. Schahs saturr wiflu tilpatt labbi ka wifstiprakas skruhwes.

Ja nu Awischu lassitais uskahptu par feschdesmits pehdu garru reddeli kuggam us tiltu, tad redsetu ka eelschuse isskattahs. Schkehrsatur desmits, ittin zeetas un stipras ta ka uhdens ne warr eetapt eelschā neweenai. Schahs 60 pehdu garras, appakschā un wifsapkahrt aiustaifitas, tik no tilta tahm eekahp. Stahw

winnas fuggam schlehrscham, kamehr garrischi eet diwi d'selschu seenas, 36 pehdu weena no ohtras; garras tahs 350 pehdu. Tad nu eelschpuffe isskattahs ka 10 leelas lahdes kas weena pee ohtras. Bes schahm desmits schlehrscham wehl itt pulku zittu appakschà kur stahw neganti leeli katli un maschines un ohgles. Wirsù tilts dubbults arri kà no fastehm saliks. Katrà fugga dalkà tad sawada d'sihwo-schana, un ja fuggi falausitu eeksch diwi woi trim gabbaleem, — katrs gabbals buhtu preeksch feri wehl par fuggi.

Katrà no tahm desmits minnetahm schlehrscham buhs eekschà leels diwi tahschu nams, — leels sahlis augscham, 60 pehdu garfch, un zits appakschà, wehl arri kambari preeksch reisneekeem, kükni un zittas ruhmes. Ja gribbehs kahds kaiminu zittà nammä blätkam apmekleht, buhs jakahpj papreekschu us augschu pahr jumtu pahri, tad atkal semmè zittà schlehrscham eekschà. Buhs tad tur gan kà pilsahts, bet bes eelsham. — Eedishwotaju ne buhs massums, jo mittelkis preeksch 800 reisneekeem pirmä dalkà, preeksch 2000 ohtrà dalkà, preeksch 1200 tresschà dalkà, pawissam tad preeksch t sch e tr tu h l s t o f ch e e m zilwekeem. Ja nu tur preekschita klahrt fugga-saudis un tohs fullainus preeksch teem reisneekeu nammeem, — tad gan zilweku buhs labs pulzinsch, kahdu trihsreif tik dauds ka wissà Wentespille. — Kuggam gareums irr us 692 pehdu, plattums us 83 pehdu, un ja mehro pahri pahr tahm rit-tinu-lahdehm, tad buhs 114 pehdu. — Wissu scho fuggu-milseni dsihls gan zaur lahpstu-rittenem gan zaur uhdens-skruhwi, gan zaur sehgelehm. Lahpstü-ritteni turrehs 56 pehdu schlehrscham plattumä un buhs dsichti zaur tscheterahm damp-maschinehm. Uhdens skruhwe, warren leela, atkal zaur zittahm breefmigi leelahm damp-maschinehm dsihls, un dohma kà fuggis ees 25 juhreas-juhdsu katrà stundä. — Kuggam buhs septia mastes un pulku pulku sehgetu. Ar schahm sehgelehm warretu ap-klahrt plazzi kas wairak kahdu astondemits pehdu garfch un astondemits pehdu plats.

Tahdà fuggà kapteine ar sawu balsi gan ne warr tikt no weena galla us ohtru un us ap-pakschu, ka lai sawas parwehlefschanas dohtu. Tad buhs jadohd zaur sihmehm pa deenu, — zaur ugguneem pa nahti, — wehl arri zaur elektrudrahtham (telegrawu). — Enkuri, to warr sapraast, buhs brihnum leeli. Zittam fuggam tee ar sawahm lehdehm kohpà jaw buhtu par pilnigu lahdian. Enkuri swerr 55 muzzu (275 birka-wu), lehdes 800 pehdu garras, 98 muzzu (490 birka-wu) un enkuru-windes — 100 muzzu (500 birka-wu).

Leels austruma fuggis, — ta winna no-fauz, — usnems sawas braufschauas us Australiju, — pasaules gabbalu kas ais Asias appaksch puffes. Ohglu zil waijaga warr libds west. Lai ne usfreetu zittam fuggam wirsù un tad gluschi to samaitatu un eedsichtu uhdens dibbeni ir wissleelaku karra-fuggu, — pee kahdas mastes liks lukturu ar sawadu spihdoschu ugguni. Ja useetu leelam fuggim pascham nelaime, — tam wirsù diwi masaki dampfuggi, 90 pehdu gaxi, wehl weens masaks dampfuggis un pulks zittu glahbjamulaiwu, ta kà wisseem reisneekeem un laudim eeksch teem buhs ruhmes. Lawu brihnumu!

H. K-II.

Ne apdrohfchinajees ar ugguni!

(Bateesigs notifikums.)

Preeksch kahdeem gaddeem Kursemme N. nowaddà pawezzigs faimneeks kahdà seemas rihtä, kà zehlees, apgehrbjahs un weens pats panemm wehja-lukturi ar fwessi un weenu ohtru skallu, — kà arween bij eeraddis firgus apkohpt, — stalli no-eet, eelippi skallu un seenä to eeduhris eet firgeem uhdema atnest no atkas, kas warr buht, ne desmit fohtus no stalla durwim ne bija. Bet nelaime! Akkai wissapkahrt bij fklids led dus, un ir eekschà ta bija aissfallusi, — kà jaw daudfreif seemahm, — ta, ka tik dauds tikkai waktam bija, kà ar spanni warreja uhdensi issmelt. Dapehz uhdensi smelkoht tam paskliddeja kahjas un us galwu aktà eekritte!

Taggad jaw dohmaja, ka gals pasd am buhfchoht un mahjas ar ugguni aiseeschohi! — Sautk un zilwelku paligu fagaaidih tija te pa welti: jo dehli patlabban no lauka pahrbraukuchi istabā wehl zetā meegā gulleja; un feewischki ar ruhkdameem un pferkdameem ratineem, warr buht dseedadamas wehrpe. — To wissu apdohmadams un daudsfreis „wai Deewin!“ pa welti faukdams un iskunstedams, sahla wissus spehkus sanehmees pa aktu zihnitees. Un, Deewam lihdscht, lohti mohzidamees, apgreesahs un no aktas israh-pees. — Skals taggad tija degdams jaw pee pat feenas peegahjis! —

Laffitais mihlais! to isdsurdis jeb laffijis, ko fazzifi? Warr buht teifsi: „Padroschi un ne prahrtig ar ugguni dsihwohts!“ Sinnams! Lai Deews dohd, ka wissi zitti jo prahrtig un bailigi ar to dsihwotum!

S. B.

Wezztehwis Ruprechts.

Wezztehwis Ruprechts sehdeja preefsch sawanamma, appalsch leela bumbeera-kohka. Winaa dehla-dehli ehde no tahm bumbeerehm un ne warreja deewsgan tohs saldus augtus isflaweht.

Nu — teize wezztehwis: „Man tatschu wajaga jums issstahstiht, ka tas kohks te raddees, kurra auglus juhs ta flavejet. Preefsch wairak ka 50 gaddeem stahweju kahdureis te kur nu schis kohks aug — tur toveis bij tut-

Labbibas un prezzi turgus Rihgā un Leepajā tai 8. Dezember 1856 gaddā.

M a l f a j a p a r :	Rihgā.		Leepajā.		M a l f a j a p a r :	Rihgā.		Leepajā.	
	R.	R.	R.	R.		R.	R.	R.	R.
1/3 Eschetw. (1 puhru) rudsu . . .			2	30	1/2 puddu (20 mahrs.) dsjelles . . .				— 90
1/3 " (1 ") kweefchū . . .			3	30	1/2 " (20 ") tabaka . . .			1 60	
1/3 " (1 ") meeschū . . .			2	—	1/2 " (20 ") schliktu appinu . . .				
1/3 " (1 ") auju . . .			1	—	1/2 " (20 ") schah, zuhku-gaff. . .				
1/3 " (1 ") firnu . . .			—	—	1/2 " (20 ") krohna linnu . . .				
1/3 " (1 ") rupju rudsu mil. . .			—	—	1/2 " (20 ") brakka linnu . . .				
1/3 " (1 ") bishdeletu " . . .			3	—	1 mnizzu linnu fehlin . . .			7 50	
1/3 " (1 ") " kweefchū mil. . .			3	75	1 fillu . . .			14 —	
1/3 " (1 ") meeschū putram. . .			2	60	1 farlanas fahls . . .			5 —	
10 puddu (1 birklawu) feema . . .			—	—	1 vallas rupjas fahls . . .			4 60	
1/2 " (20 mahrs.) freesta . . .			4	—	1 " " smallas . . .			4 20	

B r i h w d r i f f e h t.

No juhrallas-gubernements augtas waldischanas pusses: Oberlebren G. Blaese, Bensor. Selgawa, tai 11. Dezember 1856.
No. 266.

IV. Sinnas par Deewa walstibu paganu starpā.

1) Preeksch-India jeb-Indostana.

3.

Gef. 37. 4. 5. Juhs sakastuschi lausi, klaufta ta Kunga wahrdū. Tā fatta tas Kungs Kungs us scheem lauleem: Naugi! Es weddīschu to garru eelsch jums, un juhs tapfeet dīshwī.

Schee praweescha wahrdi, mihlee lassitaji, ne ween mahza, kahda behdiga un noschelojama buhschana wehl taggad Indias semmē irr, kurras eedsihwotaji paganu negantibā gandrihs wehl wissi nogrimmuschi un sawōs grehkōs tā kā nomirruschi; bet tee paſchi wahrdi arri rahda, ka tas Kungs kas ween ſpehj no mirroneem usmohdinah, arri ſchohs nabbadſius ne irr aismirfis, bet par winneem arri ſawu dīshwū darridamu garru iſlebjis un ſawu dīshwibas ſpehku parahdijis. Jaw mallu mallās tur tee garra mirruschi zeltahs jaunā ſpehzigā dīshwē un flawe to Kungu, kas tik leelas leetas pee winneem darrijis.

Jaw winau reis jums stahſtiju, ka teem miffionareem Indiā ne ween bij jazihniyahs prett paganu negantibu un tumſibu, bet arri paſchi kristigi laudis winaus ſpaidijs un ſpihdīnaja. Wiffuwairak ta leela kaupmannu beedriba, kas no Galenderem eezelta taggad gandrihs par wissu Indiu walda, lihds 1814. gaddam ewangeliuma miffionareem prettineze bijufi. Bes ſchihs beedribas pawehleschanas ne weens ewangeliuma miffionars ne drihkleſteja wiſ Galenderu dakkā apmestes; un tahdu pawehleschanu daudſreis ne dewe wiſ. Neweenam no paganeem atgreetam Indijeram us-tizzeja kahdu waldischanas ammatu, jebſchu Muāmedanerus un paganus pee tahdeem ammateem peelaide. Kad paganu atraitnes pee

winau wiſhu mirſhanas fadedsinaja, — kad tee behrnus uppureja, — kad tee no tahs, kas bij kristiti, ſawu nomirruschu raddu mantas ne likke panemt, — tad wiffas tahdas leetas tee kristiti waldineeki ne buht ne leedse wiſ. Bet kas wehl ſliktaki bij, tee paſchi waldineeki no wiſſeem paganeem, kas ſweschās mallās kahdu elkadeewu apmekleja, nehme makſas, un tā tohs paganuš pamahzija ſawu mahnutizzibū jo augſti turreht un preeksch tahs no kristigas waldischanas patwehrumu un paligu mekletees.

Bet 1814. gaddā weens Enlenderu mahzitais, Bu kanans wahrdā, pee Enlenderu augſtakas runnas-teefu, ko ſauz par Parlementi, nosuhtijs grahmatu, kureā ſkaidri parahdijs, zik netaifni un besdeewigi Indiā tee waldineeki tohs no paganeem kristitus ſpaidijs. Un gohds Deewam! ſha mahzitaja wahrdi pa welti ne bij rakſtiti; wiffas leetas, ko preeksch effam peeminnejuſchi, nu tappe nozelas un ſtipri aſſleegtas. No ta laika nu arri ar jaunu ſpehku un ſwehtibu ta Kunga wehſtneſchi warreja ſtrahdaht. Tai paſchā gaddā arri preeksch wiffas Indias ihpats bifikaps no Galenderem tappe eezelts, kas leela Kalkuttas pilſatā dīshwo un par wiffahm ewangeliuma draudſehm tur walda. Un nu paldees Deewam eet us preekschu.

No teem miffionareem, kas muhsu laikōs wiffuwairak no Deewa apſwehtiti, mehs pee-minnam Kahrlī Greniu, kas Pruhſchōs dſimmiſ un audſis, 1815. gaddā no Galenderu leelas miffiones beedribas us Indiu tappe ſuhtihits, wihrs preeksch zitteem teizams, dedſigs, ſpehzigſ, ne-apnizis. No Trankebares wiſch gahje us Madras pilſatu, un no turrenes us Palamkottu, kur pehzlaikā wiffuwairak mehdſe dīshwoht. Bes tam wiſch arri daudſ zittās weetās apkahrt ſtaigaja mahzidams, leezinadams, pamohdinadams. Wiſch

skohlas eetaifija, basnizas eezeble, dauds derigas un svehtas grahmatas pahrzehle Indijeru wallodā un eezeble tractatu-beedribu, kas taggad jaw wairak fa 160,000 leelakas un masakas grahmatas starp paganeem isdaliljusi. Zaur winnu arri Tinkenelles pilstā zehlahs starp teem no paganeem atgreestem Indijereem ihpatte beedriba kas apnehmahs tohs atgreestus un no saweem paganu raddeem neewatus un apspeestus Indijerus aissahweht un teem wissadi palihdseht.

Lihds schim mehs wissuwairak par Indias deenas-widdus pufi effam stahstijuschi, kur ap Trankebari tee piemee missionari bij apmettuschees, bet arri zittas mallas taggad tee strahda, fa Kalkutta, Serampurē, Kandwarā, Agrā, Luknowā, kas wissas pee paschas Ganges uppes arri nezik tahs no tahs. Par wissu Indias walkara-pufi, ko fauz par Komandeli, taggad jaw missionari darbojahs; pa wissam 120 weetās 160 missionari strahda un no wissadahm ewangeliuma draudsehm tee irr suhtiti, dauds arri jaw no Indijereem pascheem pee saweem paganu brahmeem strahda. Taggad arri no Wahzemmes, ihpaschi no Leipzicas pilata, wezzu wezzu Lutturu missiones druwas, Indiā no jauna spehzigi tohp apstrahdata. No turrenes ihpaschi muhsu laikos 6 missionari us Trankebari un tur apkahrt buhdamahm weetahm aissahjuschi un salaffijuschi no paganeem draudsi lihds 8000 dwchselehm. Leipzicas Missiones-skohlas wezzakais, Grauls, nefenn schahs draudses pats irr apluhkojis. Wehl netruhbst teem darba un publina, nedf breefmu un neewoschanu, wissuwairak teem kas no paganeem pascheem irr atgreesuschees un nu Kristus wehstneeschis palikkuschi. Tahdam missionaram irr wissadi gruhta dsihwe. No meera un atpuhschanas winsch mas ko sinn, un kad arri kahdā weetā apmetees, tad to mehr tur palikkhanas winnam naw, bet schurp un turp winnam jaistaiga un tahs dwchseles ja-apmekle, kas kristigu tizzibū peenachmuscas, un tahs daschkahrt tahlu weena no ohtras dsihwo. Pa starpam behrni jamahza, jaunekti japakuhdina, wezzu japamohdina. Kad svehtdeena nahk,

tad missionars no sawas mahjas isgahjis Bihbeli rohkā. Kur reds kahdus pa eelu stahwam, tur arri winsch apstahjabs, sah̄ laffit no Bihbeles, kad klausā, tad tulko tohs wahrdus un par teem farunnajahs. Tahdā wihse winsch eet tahlač lihds kamehr nahk us basnizu. Tur apstahjees preefsch durwim winsch tapat Bihbeli laffoht un to tulkojoh sapulze fewimi klausitajus. Nu eet hasnizā, kahdu dseesminu nodseed, atkal Bihbeli laffa un teiz spreddiki. Pa starpam zitti nahk, zitti aiseet, zitti arri runna prettim, zitti zekahs issmeet to mahzitaju. Tahdā buhschanā to mehr pastahweht pee ta svehta darba un ar lehnu garru pazeest wissadu prettimrunnaschanu un issmeeschanu, — tas pateefi naw wee-gli. Wit teem tikkuscheem strahdneekeem arri jo deenas jo wairak augtu rohnahs. —

Ta tu kristigs laffitais prassi, fa taggad muhsu laikos leela Indiā eet ar missioni, tad jasatka: tahs druwas irr baltas pehz plauschanas. Gan no teem 137 milljoneem tikkai kahdi 100 tubkstoschi pee kristigas tizzibas irr atgreesi, pateefi mas pulzinsch, bet par wissu Indiu taggad irr starp paganeem weens gars tahs waizaschanas un mekleschanas pehz ta weena, kas waijadsigs. Tohs kristigus mahzitajus labprahrt klausā par teem isrunnajahs, winnu räkstus un sw. Bihbeli laffa un kristigas dseesminas dseed. To missionaru skohlas jo deenas jo wairak apmekle un behrnus audsina pehz kristigu lauschu mohdes. Tahdā skhirkas, kas wezzos laikos tik zeeti tappe turretas, taggad jaw masak zeeni, jo elkadeewu kalposchana jo deenas suhd un paschi brahmini jaw schehlojahs, fa winni us saweem elkadeewu svehtkeem ne atrohn deesgan lauschu, kas ar labbu prahru grubb tohs leelus elkadeewu rattus wilst un uppurus peenest. Winni paschi fakka, fa winnu wezzu wezza tizziba jaw masumā eet un fa par 50 gaddeem warr buht par wissu Indiu neweena pascha wairs ne buhs, kas to zeenihs. Tahda schehloschana no pagann muttes mums kristiteem par leelu preeku un par saldu zerribu. Lai Deewē dohd, fa ta drihs

peepilditohs! — Gan arri ne truhfst no paganu pusses dauds neewaschanas un nizzinaschanas Kristus wahrdam, gan ar wilstu, gan ar warru, gan ar wahrdeem, gan ar nikneem darbeem tee wehl Kristum pretti turrabs. Kur kahds missionars rähdahs tohs laudis mahzih un us kristigu tizzibü lohziht, tur arri mehds no brahmineem zitti pazeltees un tai kristigai tizzibai prettim runnaht. Tee paschi ihpaschas grahmatas farakta un issuhta fawus wehstneschus, kas tapat ka tee missionari apkahrt eet, tohs laudis peerunnaht, lai turrahs stipri pee tehwu tehwu tizzibas. Weenä paschä pilfata, Madrasé, kas gandrihi tik pat leela ka Parise, 20 Awises tohp drikketas no paganeem, kas wissas prett Kristus ewangeliumu karro ar niknu prahru. Tee kas kristigu tizzibü peenemm, wehl daudskahrt no saweem paganu raddeem tohp waijati un mohziti. Irr ihpatte bedriba winnu starpa zehluées, kurru heedri pecswehrejuschi kristigu tizzibü ka warredami isnihzinahzaur marras darbeem; tee tahs draudses waija, kad sanahfuschas Deewa wahrdus klauscht, tahm uskriht un isklihdina, winnu bañizas un skohlas fadedsina, mahjas un laukus isphosta. Bet ko tee pagani ar wissu fawu niknu karroschanu paspehj? Kas das debbesis dsihwo, smejahs, un tas Kungs tohs apmehdihs. Dahu. ds. 2, 4. Ta ka wezzös laikos ar pirmo Kristus draudsi bij, jo wairak to spaidija, jo wairak ta augtin auge, tapat arri taggad Indiä irr. Jo teem elles durwim ne buhs uswarreht ta Kuuga draudsi, kas pats elli un wellu kauna lizzis un uswarrejis. Das pats falka: (Jes. 57, 15.) Lihdsinajeet, lihdsinajeet, padarrait to zellu, atnammeet tahs peedausischanas no ta zetta mannu lauschu. Un thee wahrdi naw tukschi un wiltigi. Teem buhs notikt, lai arri wissa pasaule prettim stahwetu. Bet tu, mihlais lasfitais, eewehero tu arri schohs wahrdus un peeluhko ka tu teem prettineeks ne buhtu, pa-wissam ne behdadams par nabbageem paganeem. Pazell azzis un firdi us to Kungu Kungu, luhdsi karsta luhgschanä ka Deewa saweem wahrdeem jo deenas jo wairak spehla

gribbetu doht pee teem paganeem, atdarri arri fawu rohzu un tizzi drohfschi. ka tawa mihlestibas dahwana, lai arri buhtu masa, ne buhs pa weli un ka ta tew pascham atnefis hys dauds svehtibas. Jo kas ar us svehtibu fehj, tas to svehtibu plauß. Grüner.

Ihpaschas missiones sinnas.

Apostuls Pahwils, kas tam Kungam bijis „weens isredsehts rihs, winna wahrdi nest preefsch teem paganeem un Israëla behrneem“ (Ap. darb. 9, 15.), mums stahstijis sawas grahmatas, lahdas behdas un breesmas winnam pee ta darba daudsfreises bij jazeesch. 2 Kor. gr. 11. nod. winsch par to peeminn,zik reises winsch ar laiwu uhdens breesmas zetis, un ka winsch daudskahrt pa zellu gahjis: „behdas (bailes) uhdens, behdas starp slepka-weem, behdas starp sawas zilts laudim, behdas starp paganeem, behdas pilfata, behdas tuksnesi, behdas juhrä, behdas starp wilstigeem braheem; eelsch darba un apkuschanas, dauds nomohda, eelsch issalschanas un istiwifschanas, daudskahrt eelsch gaueschanahm, eelsch falschanas un plikuma.“ — Lahdas paschas behdas un breesmas arridsan muhsu laikos wehl wisseem teem jazeesch, kas to paschu darbu strahda, aisedami pahr juhru un semmehm, paganeem to ewangeliumu nest. — No ta mehs arr schinnis lappas dobmajam daschlahrt ko stahstih, zerradiami, ka tad kristigas draudses ar jo leelaku mihlestibu gribbehs par paligu nahkt teem braheem, kas tik gruhru darbu us-nemmehs, un ka tas arr ikkatram par preefku buhs, kad no tahm sinnahm dsirdehs, ka tas Kungs fawus kalspus arr tahlas behdas un lihdstas sinn isglahbt, un ka winsch wehl naw aismirsis fawu apfohlischau: „Redsi, es-esmu pee jums ildeenas lihds pasaules gallam.“ (Matt. 28, 20.).

1) Behdas juhru.

Alspehrñajä gaddä Wahzemmes missiones bedriba no Barmenes un no Berlimes gribbeja aisfuhtiht astonus missionarus us Awriku, kur jaw zitti mahzitaji daschadäs weetas kri-

stigas draudses eetaifijuschi. Ilgu laiku istaujajuschees pehz tahda kugga, ar fo to tahleju juhras-zelku warretu usnemt, dabbuja finnas, ka no Amburges weens kuggis aisees us to pufi, kur teem missionareem bij ja-eet, us Kapas semmi paschâ Amerikas gallâ. Tad tad aissgahje ar schehligu Deewu, un drihs arr dabbuja just, ka tas Kungs teefcham bij ar winneem. To neweens ne sinnaja, ka tas kuggis jaw tik wezs un flikts effoht, ka winna fungi to jaw gribbejuschi pahrdoht par malkas-kuggi, un ka wehl pehdigu reissi to juhrâ laiduschi. Jau feschas neddelas laimigi bij nobraukuschi, tad kahdu deenu tam kuggu Zimmermaanam bij jakahpj ahrapusse leelu dselses bulti peefist. Sawu darbu padarrijis, un atkal kuggi eekahpis, schis fahze zitteem kugga-laudim stahstiht, ka ar to kuggi gan gallâ ne tikschoht; eekchpusse kohks effoht tihri sapuis; tabs leelas naglas tik weegli effoht eegahjuschas, ka prautos. Par to wissi satruhkahs: Kas tad buhs, kad wehtra zeloses?

To nu gan arr warreja dohmaht, kahda wezza un flikta schi wezza mahja; jo tik dauds schurku tur eekschâ dsibwoja, ka no tahm ne warreja glahbtees; un bail bij, ka tafs ne fahks zaurumus isknahbt, kur uhdens zaurees kuggi. Septitâ neddelâ, snochtdeena pehz noturreteem pahtareem riktigi wehtra bij klah, un fahze puhst un wilkus fadsicht, ka tas brakka kuggis pa wilneem mehtajahs un libgojahs ween, un wifs brihkscheja un brakscheja. Nakti ar reissi uhdens no appakschas ta ka pa fluh-schahm eenahze kuggi. Matroschi ar wissahm pumpehm strahdaja, ka fweedri ween pluhde no peerehm; bet uhdene ne warreja ispumpeht; penahze arween wairak. Tam kuggim ar wisseem laudim buhs janoflihst, ja ne dabbuhs to zaurumu no ahruffes islahpiht. Bet ka tad pee ta zauruma tiks klah appaksch uh-

dens? — Kapteins nu pawehleja, to fuggi us weeneem fahneem apgreest. To fuggineeki gan proht padarriht, wissus sehgelus ta riktedami, ka kuggis us fahneem gulstahs; bet irr bailiga leeta; jo kuggis drihs warr apgahstees pawissam. — Kamehr matroschi to padarrija, muhsu missionari, sawâ kambari zelos mettu-schees Deewu stipri peeluhdse. Kad nu kuggis us fahneem bij greests, tad zimmermans par kugga wehderu rahpdams apkahrt, ar reissi kleedse: reds schê, kur irr tas zaurums; warren leels zaurums! — Nu fahze kahdus eedsicht, weenu pehz ohtra, kamehr to satruppejuschi weetu dabbuja ispildiht un aissbahst. Tad wehl aissbakstja un aisspikkeja, un ussitte swinna plahti ar missina naglahm wirfû; un nu paldees Deewam atkal warreja braukt, un wissi schehligam Deewam no firds pateize par winna glahbschanu. — Bet zit drihs kuggis atkal kahdu zaurumu warreja dabbuh; jo wehl peezas neddelas ar tahdahm bailehm bij jabrauz. Kahdas trihs reises jaw Amerikas mallai deesgan tuwu nahze; bet wehjsch bij prettim un to kuggi atkal dsinne atpakkat juhrâ. Weenu reissi tahlu tikke aissdihts lihds paschai leddus juhrat. Bet tas bij par laimi; jo tai leelâ sturmé tannis paschâs deenâs peesi zitti kuggi no wehtras tikke pee Amerikas mallas mesti us klini un bohja gahje; bet schis kuggis tahlu no semmes buhdams, palikke isglahbts. Un ta muhsu astoni missionari, kas us ta Kunga wahrdi bij isgahjuschi, par trim mehnescheem ar wezzu satruppejuschi kuggi laimigi tikke sawâ weeta, kur winni sawus tihklus ismette, tam Pestitajam dwehselesmekledami no Ottentottereem, no Buschmanneem un zittahm pagann tau-tahm. — Bet kahdas behdas un kahdi gruh-tumi teem neween us juhras, bet arr tapatur us semmehm jazeesch, no ta arr fo stahstifim zittâ reissi.

G. S-g.

S i n n a.
Amerikas lantkahrte, kas arri rahda semmes abbejas puisslohdes, par 15 Kap. I.
taggad dabbujama Rihgâ pee Minus un Selgawâ pee

Schulz a.